

SYLABUS PŘEDMĚTU – PREZENČNÍ STUDIUM

Slezská univerzita v Opavě					
Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné					
Platnost akreditace do					
Kód studijního předmětu	PFMB	Kód katedry	FIN		
Název studijního předmětu	Finanční a pojistná matematika B Finance and Insurance Mathematics B Finanzieller und Versicherungsmathematik B				
Typ zařazení předmětu do studijních programů	Povinný (A): HPSNP FI Povinně volitelný volitelný (B): HPSNP BA		Doporučený ročník/semestr	1/1	
Jiný způsob vyjádření rozsahu					
Rozsah studijního předmětu	1+2	Hodin za týden	3 h	Počet kreditů	3 ECTS
Způsob zakončení	zápočet				
Forma výuky	přednáška, seminář				
Rozsah konzultací (soustředění)					
Podmínky absolvování předmětu	Povinná účast na seminářích 25 %. Dvě průběžné prověrky, závěrečný písemný zápočet				
Návaznost předmětu	podmiňující	Předmět může být zapsán nezávisle na jiných předmětech.			
	vylučující				
Vyučující	interní	Ing. Petra Růčková, Ph.D., přednášející RNDr. Jarmila Šlechtová			
	externí				
Stručná anotace předmětu					
Cílem předmětu je seznámit posluchače s matematickými modely pro pojistné operace. Zahrnuje možnosti využití matematiky při stanovení výše dávek plynoucích z penzijního připojištění, ale především výše pojistného v pojištění životním i neživotním, včetně tvorby úmrtnostních tabulek i technických rezerv. Finanční a pojistná matematika staví na základech matematické ekonomie, ekonometrie, ale v tomto kurzu především na matematické a ekonomické statistice.					
Struktura výkladu					
1. Pojistná matematika a její vývoj 2. Modely opakovaných plateb 3. Pojistně-technická úroková míra 4. Úmrtnostní tabulky 5. Penzijní připojištění 6. Životní pojištění 7. Technické rezervy v životním pojištění 8. Neživotní pojištění 9. Technické rezervy v neživotním pojištění					

10. Zajištění a solventnost
 11. Důchodové pojištění
 12. Zdravotní pojištění
 13. Pojistně-matematické modely
1. Pojistná matematika a její vývoj
Historie pojistné matematiky jako vědního oboru. Pojistná matematika jako jeden z prostředků nutných uplatňovat všude, kde se výpočty zakládají na náhodných jevech.
 2. Modely opakovaných plateb
Užití teorie důchodů pro modely půjček a jejich splácení, ale též pro kumulování finančních prostředků, spoření. Pojem umořování dluhu, výpočty.
 3. Pojistně technická úroková míra
Úroková míra a pojem pojistně technická úroková míra. Optimální výše úrokové míry pro konstrukci sazeb pojistných produktů. Vliv výše pojistně technické úrokové míry na pojistné sazby a na pojistné riziko.
 4. Úmrtnostní tabulky
Dekrementní řád vymírání populace. Konstrukce úmrtnostních tabulek. Úmrtnost mužské a ženské populace, vyrovnávání, věkové posuvy jako bezpečnostní přírážka, selekční a skupinové úmrtnostní tabulky. Úmrtnostní tabulky a jejich pojistné aplikace, komutační čísla.
 5. Penzijní připojištění
Princip penzijního připojištění. Nároky, které z penzijního připojištění plynou - starobní, invalidní, pozůstalostní, výsluhová penze. Pojem jednorázové vyrovnání a odbytné. Výpočetní aspekty penzijního připojištění.
 6. Životní pojištění
Princip ekvivalence, počáteční hodnota pojištění pro případ dožití, smrti, smíšené pojištění, pojištění důchodu. Jednorázové a běžné netto pojistné, brutto pojistné.
 7. Technické rezervy v životním pojištění
Pojistně technické rezervy v životním pojištění, výpočty rezerv pojistného životních pojištění pro jednotlivá odvětví životních pojištění. Závislost hodnoty technických rezerv na hospodářském výsledku pojišťovny.
 8. Neživotní pojištění
Statistické podklady a ukazatele v neživotním pojištění, kalkulace pojistného. Pojistné plnění a jeho výpočetní aspekty.
 9. Technické rezervy v neživotním pojištění
Pojistně technické rezervy v neživotním pojištění, jejich výpočty. Výpočet rezervy IBNR (rezerva na škody vzniklé nenahlášené) a ER (rezerva vyrovnávací), různé přístupy i z pohledu legislativy.
 10. Zajištění a solventnost
Formy a typy zajištění. Finanční zajištění. Pojistná matematika v zajištění. Vybrané aspekty solventnosti pojišťoven. Vykazování solventnosti, její výpočet. Garanční fond.

11. Důchodové pojištění
Základní fakta k systému důchodového pojištění. Průběžně definovaný systém a dávkově definovaný systém. Vliv na výpočty počátečních hodnot jednotlivých druhů důchodů. Financování důchodového pojištění z pohledu pojistné matematiky.
12. Zdravotní pojištění
Systém zdravotního pojištění. Statistická vyhodnocování jako podklad pro budoucí výpočty. Metoda průměrných nákladů, výpočet pojistného.
13. Pojistně-matematické modely
Modely počtu pojistných nároků, modely výše škod. Složené pojistné modely a pojistné modely v čase. Spoluúčast a vliv na výpočetní modely v neživotním pojištění. Pojem ruínování, bonus-malus.

Povinná literatura

WALTER, J. *Finanční a pojistná matematika*. Praha: VŠE, 1993.
CIPRA, T. *Pojistná matematika v praxi*. Praha: EKOPRESS, 1999. ISBN 80-86119-17-3.
CIPRA, T. *Finanční a pojistné vzorce*. Praha: GRADA Publishing, 2006. ISBN 80-247-1633-X.
CIPRA, T. *Zajištění a přenos rizik v pojišťovnictví*. Praha: GRADA Publishing, 2004. ISBN 80-247-0838-8.

Doporučená literatura

CIPRA, T. *Praktický průvodce finanční a pojistnou matematikou*. Praha: HZ, 1995. ISBN 80-901918-0-0.
CIPRA, T. *Penzijní pojištění a jeho výpočetní aspekty*. Praha: HZ, 1996. ISBN 80-86009-04-1.
DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. Praha: EKOPRESS, 2003 ISBN 80-86119-67-X.
JANKO, J. *Politická aritmetika - výtah z přednášek na VŠO*. Praha: VUT, 1946.
CIPRA, T. *Matematické metody demografie a pojištění*. Praha: SNTL, 1990. ISBN 80-03-00222-2.
CIPRA, T. *Kapitálová přiměřenost ve financích a solventnost v pojišťovnictví*. Praha: Ekopress, 2002. ISBN 80-86119-54-8.
SEKERKA, B. *Matematické a statistické metody ve financování, cenných papírech a pojištění*. Praha: Profess consulting, 2002. ISBN 80-7259-031-5

Studijní pomůcky

V rámci výuky předmětu a k jeho prezentaci na seminářích jsou využívána elektronická média.

Poznámky a výjimky

